

vala odvajanje Slovenije i Hrvatske i podsjećanje Srba na patnje koje su im nanijeli nacisti u Drugom svjetskom ratu), vertikalizacije SDS-a od kraja 1991. godine, postbadinterske eskalacije i etno-separatističke mobilizacije.

U poglavlju 10 autor zaključuje studiju stavom da su podijeljeni afektivni senzibiliteti tkivo koje omogućava razvoj nacionalnih mašti te da imaju različite intenzitete. Autor na osnovu toga smatra da je bilo koji tretman nacije kao stabilne kategorije, kao u paradigmi “etničkog konflikta”, analitički pogrešan.

U kontekstu historijata etnizacije političkih sistema u procesu disolucije bivše Jugoslavije knjiga nudi originalan prikaz aktivnosti jedne od stranaka koje su nesumnjivo utjecale na formiranje ustavnog sistema sadašnje Bosne i Hercegovine i primijenjene etnokratije u njoj. U cjelokupnoj knjizi autor je objektivan, lišen emotivnog doživljaja, koncentrišući se na činjenice te objašnjavajući empirijskim studijama apstraktne, filozofske opservacije. Iako aktivitet SDS BiH provejava kroz djelo, ova knjiga se treba shvatiti i kao prikaz uvođenja etniciteta u društveno-politički sistem u Bosni i Hercegovini, a koji danas provejava u svim sferama bosanskohercegovačkog društva.

Davor Trlin
Centar za edukaciju sudija i tužilaca
F BiH
Internacionalni Burch Univerzitet
Sarajevo

Prikaz

Boršić, L., Jolić, T., Šegedin, P. Filozofija politike

Institut za filozofiju, Zagreb, 2016, 199 str.

Godišnjak za filozofiju Instituta za filozofiju u Zagrebu izlazi već duži niz godina i uvijek je dobrodošao dodatak domaćoj filozofskoj periodici. U prosincu 2016. godine izlazi broj godišnjaka pod naslovom *Filozofija politike*, što ga čini zanimljivim i domaćoj politološkoj zajednici. Iako je riječ o periodičkom izdanju koje izlazi samo jednom godišnje, a čija su izdanja tematska, vrijedno je uputiti čitateljstvo na njih pisanim pregledom.

U ovom je izdanju okupljeno osam autora: Damir Barbarić (*Na izvoru demokracije*, str. 9-43), Tvrtko Jolić (*Demokracija kao ljudsko pravo*, str. 45-73), Boran Berčić (*Očuvanje nacionalnog identiteta: Pojmovna analiza*, str. 75-93), Marko Petrak (*Bogišić kao Anti-Jhering: Shvaćanja o prouzroku prava*, 95-107), Neven Petrović (*Distributivna pravednost, komparativna pravednost i statistika*, str. 109-127), Nebojša Zelić (*Politički liberalizam, zajednica i građansko prijateljstvo*, str. 129-145), Petar Šegedin (*Politika i ljubav: Uz pojam moći u filozofiranju Friedricha Nietzschea*, str. 147-169) i Ozren Žunec (*Banalnost dobra: Što je ostalo od politike*, str. 171-193). Pored navedenih tekstova dostupna je u godišnjaku riječ urednika (str. 7-8), kratka bilješka o autorima (str. 195) te popis dosadašnjih izdanja godiš-

njaka s temama iz različitih filozofskih disciplina.

Već iz gornjeg popisa tekstova vidljivo je da je godišnjak tekstualno raznolik, no dobro osmišljen, jer se kroz sve tekstove provlači, u izvjesnoj mjeri, zajednička nit. U pregledu ove duljine, nažalost, nije moguće ponuditi analizu svih tekstova, ali je moguće reći nešto o karakteristikama koje su im zajedničke. Prema riječima urednika: “Ono što im je zajedničko otkriva se u nastojanju oko temeljne ravni na kojoj tek biva moguće postaviti pitanje o mjeri u kojoj filozofija politike, socijalna filozofija te politička i pravna teorija mogu u današnjem, sve globaliziranijem svijetu ponuditi viziju društva koje svojim članovima omogućava dobar zajednički život” (str. 7).

Godišnjak *Filozofija politike* otkriva primjereni pesimizam uredništva i autora u vezi s odnosom filozofije i politike te sferom političkog u suvremeno doba. U čitavom broju dominantna je misao da je “kriza današnjice do te mjere duboka, da je sfera političkog uopće postala upitnom” (str. 7). Ta je misao najjače izražena u tekstu Ozrena Žuneca koji razmatra tezu da je utjecaj apolitičnog gospodarskog mišljenja i djelovanja u suvremenom svijetu postao toliko izrazit da je izgubljeno zajedničko tlo na kojem bi bilo moguće ponuditi intersubjektivno prihvatljivu definiciju politike i političkog, dok je ikakav pokušaj dubinskog političkog promišljanja postao jedva moguć ili nemoguć.

Riječ je tu o svojevrsnoj bojazni da se izvorna političku misao, kakva ima potencijal za transformativne učinke u društvu i stvaranje prave političke zajednice, može pronaći samo u minulim stoljećima, dok je u vlastitom dobu postala nemogućom.

Ukratko, sfera političkog u našem vremenu postala je na sveobuhvatan način upitna, a samo političko djelovanje krajnje dezorijentirano. Najbolje je to izraziti još jednim prizivom na riječi urednika, koji (čini se ispravno) tvrdi da takvo stanje nije rezultat samo toga “da je u političkoj zbilji teško prepoznati ostvarenje neke temeljno postavljene političke ideje, pa čak ni u tomu da ono gospodareće današnje politike izlazi na vidjelo (...) u liku ekonomije, nego, kako izgleda, u tomu da se ne zna što bi politika bila te se čini da se, unatoč prividu da zadire u sve pore života, zapravo živi bez nje”.

Stipe Buzar

*Libertas međunarodno sveučilište,
Zagreb*

Prikaz

Massimo Faggioli
Catholicism and Citizenship.
Political Cultures of the Church
in the Twenty-First Century

Liturgical Press, Collegeville, Minnesota, 2017,
165 str.

Na početku dvadeset i prvog stoljeća ponovno se propituje odnos između Katoličke crkve i modernog svijeta obilježenog globalizacijom. Knjiga talijanskog teologa i profesora religijskih studija na američkom sveučilištu Villanova Massima Faggiolija nastoji propitati taj odnos s na-